

Struktura souvětí v současné vietnamštině

Marika Strašáková

I. Úvod

Souvětí, neboli věta složená, je spojením dvou nebo více vět do jediného celku. Povaha souvětí je determinována charakterem jednotlivých vět a vztahem mezi nimi. Souvětí může být kombinací vět hlavních, které jsou v podstatě větami jednoduchými. Tato souvětí jsou označována jako souřadná (koordinační). Druhý základní typ souvětí je souvětí podřadné (subordinační), které se skládá z věty hlavní a vět vedlejších, které nemohou stát samostatně.

Souvětí koordinační se dělí většinou na šest základních typů, přičemž základním kritériem jejich rozlišení je vztah mezi jednotlivými složkami: věty slučovací (kopulativní), věty vylučovací (disjunktní), věty odporovací (adverzativní), věty stupňovací (gradační), věty důsledkové (konkluzivní/konsekutivní), věty příčinné (důvodové-vysvětlovací).

Klasifikace subordinačních souvětí je různá, v závislosti na vztazích mezi větami. Věty v podřadných souvětích, které mluvnicky závisí na jiných, se nazývají věty závislé, nebo-li vedlejší. Většinou se však hovoří o vedlejších větách podmětných, předmětných, přívlastkových, doplňkových, příslovečných...¹

II. Spojky ve vietnamském jazyce

Konjunkce, neboli spojka, je slovní druh vyjadřující vztahy, koordinační i subordinační, mezi větami v souvětí a zároveň indikuje vztahy slučovací, odporovací, vylučovací, důsledkové, vysvětlovací, objektové, vztažné, časové, podmínkové, přípustkové, účelové, příčinné, srovnávací... Vietnamština většinou užívá spojek složených, tj. víceslovných, z nichž jedna se klade na počátek věty hlavní a druhá na počátek věty vedlejší. Touto vlastností se vietnamština liší od češtiny, která má tendenci spojkou uvádět pouze větu vedlejší.

Za základní funkci spojky lze tedy považovat její schopnost spojovat větné členy v ucelenou výpověď (souvětí). Nguyen Phan Canh rozlišuje ve vietnamštině dva základní druhy spojek:²

---

¹ Tato klasifikace souvětí je převzata od Havránek B., Jedlička A., Stručná mluvnice česká, SPN, Praha, 1966, str. 221.

² Nguyen Phan Canh, Základy vietnamštiny, Univerzita Karlova, Praha, 1983, str. 306.

- spojky jednoslovné,
- spojovací výrazy tvořené dvojicí slov nebo dvojicí výrazů.

Vietnamští autoři mají též tendenci rozlišovat spojky v závislosti na vzájemném vztahu elementů, které chtějí spojit do jednoho souvětí. Z tohoto hlediska se tedy rozlišují:³

- spojky vyjadřující koordinační vztah, tj. spojky souřadící,
- spojky vyjadřující subordinační vztah, tj. spojky podřadící.

Podle vietnamských autorů spojky patřící do první kategorie spojují slova, slovní spojení nebo věty, které na sobě nejsou žádným způsobem závislé a které vyjadřují obsahově významový poměr mezi souřadnými větami či větnými členy. Jedná se o spojky typu *và* (*a*), *với* (*s*), *hay* (*nebo*), *hoặc* (*anebo*). Druhá skupina spojek je charakteristická tím, že spojuje slova, věty, které jsou na sobě určitým způsobem závislé. Tyto spojky vyjadřují poměr mluvnický i obsahově významový mezi větou vedlejší a hlavní, jako např. *vì... cho nên* (*protože...proto*), *khi... thì* (*když...pak*), *mặc dù...nhưng* (*ačkoliv...ale*). Užití spojek ve vietnamštině je tedy závislé na vztahu mezi jednotlivými větami tvořícími souvětí. Spojka se totiž v některých případech užívat nemusí, pak ale není význam souvětí jasný a může být chápán mnoha způsoby. Například věta „*Anh đi tôi cũng đi*“ může být chápána mnoha způsoby.

- Př. • *Anh đi tôi cũng đi.*
- *Nếu anh đi tôi cũng đi.* - Ty jdeš, já taky jdu.
  - *Khi anh đi tôi cũng đi.* - Jestli jdeš, já taky jdu.
  - *Anh đi nhưng tôi cũng đi.* - Když jdeš, já taky jdu.
  - *Anh đi nhưng tôi cũng đi.* - Ty jdeš, ale já taky jdu.

Když se v souvětí nepoužívá spojka, je pořadí jednotlivých vět více méně dané a nelze ho měnit.

Př. • souvětí bez spojky

Anh ấy bị ốm anh ấy cứ đi. (+) - On je nemocný, přesto jde.

- nelze: *Anh ấy cứ đi, anh ấy bị ốm.* (-)

• souvětí se spojkou

Tuy anh ấy bị ốm anh ấy cứ đi. (+) - Je sice nemocný, přesto jde.

Anh ấy cứ đi, tuy anh ấy bị ốm. (+)

Hoang Trong Phien rozlišuje ve vietnamštině několik typů souvětí z hlediska způsobů spojení jednotlivých vět pomocí spojky či dvojice spojek:⁴

³ Nguyen Kim Than, *Nghien cuu ngu phap tieng Viet*, NXB Giao Duc, Ha Noi, 1997, str. 348.

⁴ Hoang Trong Phien, *Ngu phap tieng Viet*, NXB Dai Hoc và trung hoc chuyen nghiep, Ha Noi, 1980, str. 216.

1) Souvětí se skládá z vět jednoduchých, ve kterých nedochází k žádným změnám, spojka nezasahuje do žádné z vět souvětí.

Př. • *Ta vui vì mùa xuân đã đến.* - Jsme veselí, protože přišlo jaro.

2) Jednotlivé věty souvětí se mění, a proto je spojka součástí některé z vět. Tato kategorie se dle Hoang Trong Phiena dělí na tři případy:

- Spojka označuje hlavní větu.

Př. • *Tôi nói bao nhiêu lần mà nó không nghe.*

- Říkal jsem mu to mnohokrát, ale neposlouchal mě.

- Spojka stojí na počátku věty vedlejší.

Př. • *Nó chết vì bệnh.*

- Zemřel, protože byl nemocný.

- Spojkou je označena jak věta vedlejší, tak i hlavní.

Př. • *Nếu lụt thì đói.*

- Pokud budou záplavy, pak bude hlad.

Souvětí lze ve vietnamském jazyce vytvořit mnoha způsoby, např. intonací, spojkami či příslovci. V moderní vietnamštině, především v mluveném jazyce, je rozšířen spíše typ koordinačních souvětí, ale z důvodů existence vztahů závislosti mezi obsahy vět se rozvinulo i souvětí subordinační. Tento jev ilustruje Nguyen Kim Than na následujícím příkladě.⁵

Př. • *Anh học tốt anh sẽ được thưởng.*

- Učíš se dobře, budeš odměněn.

Tuto větu chápe Nguyen Kim Than jako souvětí souřadné, ale podle něj ji lze chápat i následovně:

- *Nếu anh học tốt thì anh sẽ được thưởng.*

- Jestli se budeš dobře učit, budeš pochválen.

- *Vì anh học tốt thì anh sẽ được thưởng.*

- Protože se dobře učíš, budeš pochválen.

- *Khi anh học tốt thì anh sẽ được thưởng.*

- Když se budeš dobře učit, budeš pochválen.

- *(Trong)trường hợp anh học tốt, anh sẽ được thưởng.*

- V případě, že se budeš dobře učit, budeš pochválen.

III. Souvětí souřadné

V tomto typu souvětí jsou spojeny věty souřadné, tj. věty, které jsou na sobě z mluvnického hlediska zcela nezávislé. Věty v souřadném souvětí jsou vzájemně spojeny spojovacími výrazy (spojkami souřadícími) nebo jsou k sobě

---

⁵ Nguyen Kim Than, *Nghien cuu ngu phap tieng Viet*, NXB Giao duc, Ha Noi, 2001, str. 586.

pouze přiřazeny bez použití spojky. Souřadné souvětí se z hlediska obsahu rozlišuje na souvětí slučovací, vylučovací, odporovací, stupňovací, důsledkové a příčinné.

III.1. Souvětí slučovací

V tomto typu souvětí se jednotlivé věty k sobě vzájemně pojí jako sobě rovné. V češtině jsou věty v tomto souvětí spojeny spojkami *a, i, nebo, ani, také, pak, potom* nebo víceslovnými (resp. dvojitými) spojovacími výrazy *i...i, ani...ani, jednak...jednak*. Ve vietnamštině jsou do této kategorie zahrnuty jednoslovné spojky *và (a), với (s), cùng (spolu, s), cùng với (spolu s), cũng như (stejně jako), còn (a)*. Někdy se do této kategorie spojek řadí i slova či slovní spojení *đồng thời (zároveň), cũng là (také), vẫn là (stále)...*

- Př. • *Nhân và Marika.* - *Nhân a Marika.*
• *Mai học với ai?* - *S kým se učí Mai?*
• *Chi ấy sang Pháp cùng chồng.* - *Jede do Francie s manželem.*
• *Tôi đi học còn Marika đi dạo chơi.* - *Jdu do školy a Marika jde na procházku.*

Výše zmíněné spojky mohou spojovat slova či věty, přičemž jejich pozice ve větě není pevně stanovena, mohou tedy měnit pozice, aniž se změní jejich význam.

Spojka *cả...lẫn (jak...tak, i...i) / cả...cả (i...i)*

Pár adverbii, která se používají ke spojení dvou částí (většinou dvou substantiv) ve větě. Mají stejný význam jako *và*, ale jsou důraznější. Pokud slovní spojení *cả A lẫn B* či *cả A cả B* vystupují v pozici subjektu, jsou většinou následovány elementem intenzity *đều*. Spojka *cả...lẫn* se většinou používá v písemném projevu, kdežto spojka *cả...cả* v hovorové mluvě.

Př. • *Cả tôi lẫn anh ấy rất thích đi xem kịch.* - *Já i on rádi chodíme do divadla.*

- *Cả hôm qua lẫn hôm nay anh ấy bị ốm.* - *Včera i dnes je nemocný.*
- *Em ấy thích ăn cả táo lẫn nho.* - *Ráda jí jablka a hroznové víno.*

Spojka *vừa...vừa (jak...tak, a...a)*

Tato spojka vyjadřuje, že dvě věci se uskutečnily současně, nebo vyjadřuje současnou existenci dvou vlastností. Z tohoto hlediska ji lze chápat jako spojku slučovací.

- Př. • *Đứa trẻ ấy vừa ăn vừa nói.* - *To dítě jí a zároveň mluví.*
• *Trời vừa mưa vừa gió.* - *Prší a zároveň fouká vítr.*
• *Anh ấy vừa nhảy vừa hát.* - *Tančí a zároveň zpívá.*

Dvojice spojek *vừa...vừa* a *cả...lẫn* mají skoro stejný význam, liší se pouze tím, že spojka *vừa...vừa* se používá pouze v kombinaci se slovesem, zatímco spojení *cả...lẫn* se pojí převážně s podstatnými jmény.

Spojka *cả...cũng* (i, dokonce i)

Př. • *Hôm nay tôi làm việc cả chị áy cũng làm việc.*

- Dnes pracuji, dokonce i ona pracuje.

• *Các chị áy đi học cả chị Hoa cũng đi.*

- Všechny jdou do školy, dokonce i Hoa jde.

III.2. Souvětí vylučovací

V souvětí vylučovacím jsou spojeny věty, které se navzájem vylučují, tj. platí-li jedna možnost, neplatí druhá. V češtině se v tomto souvětí nejčastěji objevují spojky *nebo*, *anebo*, *bud'...bud'*, *bud' (at')...nebo (anebo)*, *at'...at'*, *atd.* Ve vietnamštině se jedná o spojovací výrazy *hay (nebo)*, *hay là (nebo)*, *hoặc (anebo)*, *hoặc là (anebo)*, *hoặc giả là (nebo možná)*. Spojka *hay* nebo *hay (là)* se klade mezi dva větné členy nebo dvě věty, za účelem vyloučit jeden větný člen nebo jeden děj ze souvětí.

Př. • *Mai đi hay anh áy đi cũng được.*

- Je jedno, jestli půjde Mai nebo on.

• *Việc này là của tôi hay của chị?*

- Je to moje nebo tvoje?

• *Chị đi chợ hay em đi?*

- Půjdu na trh já nebo ty?

Spojka *hoặc ... hoặc* (*bud'...nebo*)

Př. • *Hoặc anh hoặc tôi. Chọn đi!*

- Bud' ty, nebo já. Vyber si!

• *Bài này hoặc tôi làm hoặc anh làm.*

- Tohle cvičení udělám já nebo ty.

• *Ngày mai hoặc tôi dọn nhà hoặc em dọn.*

- Zítra uklidím dům já nebo ty.

Ve skupině vylučovacích spojovacích výrazů pouze spojka *hoặc* nebo *hoặc là* má schopnost působit ve větě ve zdvojeném tvaru, jiné spojky tuto schopnost nemají. Ve vietnamštině se navíc rozlišuje užívání spojek *hoặc* a *hay*. Spojka *hay* se může používat jak v otázce, tak i ve výpovědi, zatímco užití spojky *hoặc* je omezeno pouze na výpověď. Pořadí vět v souvětí se může změnit, aniž se změní význam.

Spojka *thà ...chứ* (*raději..., než aby*)

thà...còn hơn (*raději..., než aby*)

Slovní spojení používané k vyjádření smyslu srovnání určitých činností.

- Př. • *Chúng ta thà chết còn hơn làm nô lệ.*⁶
 - Raději zemřeme, než abychom byli otroky.
- *Tôi thà đi ngủ còn hơn đi nháy.*
 - Raději půjdu spat, než abych šla tančit.
  - *Tôi thà làm việc gì cũng được còn hơn bị thất nghiệp.*⁷
 - Raději budu dělat cokoliv, než abych byl nezaměstnaný.

III.3. Souvětí odporovací

V odporovacím souvětí jsou spojeny věty, jejichž obsahy si navzájem odporují. Většinou obsah druhé věty v tomto souvětí má tendenci popřít obsah první věty nebo jej přinejmenším omezit. Nejčastější spojky indikující odporovací souvětí jsou *ale, avšak, však, jenže, nýbrž, leč, sice...ale*. V některých případech i spojka *a* může mít vylučovací význam. Ve vietnamštině jsou nejčastěji užívanými spojkami v odporovacích souvětích *nhưng, mà* a *song*. Jejich význam je identický, tj. všechny znamenají „ale“, pouze výraz *song* se spojkou *mà* má důraznější, více emocionální význam. Obě prvně jmenované spojky mohou být též použity v kombinaci *nhưng mà*.

Spojka *nhưng / nhưng mà (ale)*

- Př. • *Bài báo này khó lắm nhưng chị ấy hiểu được.*
 - Tento článek je velmi těžký, ale ona mu porozuměla.
- *Tôi muốn đi xem phim nhưng tôi không có tiền.*
 - Chci jít do kina, ale nemám peníze.
  - *Tôi muốn gặp ông ấy nhưng mà ông ấy đi rồi.*
 - Chtěl jsem se s ním setkat, ale už odešel.

Spojka *mà (ale, přesto)*

- Př. • *Anh ấy rất chăm học mà cũng không tiến bộ.*
 - Velmi pilně se učí, přesto nedělá žádné pokroky.
- *Đã sang xuân rồi mà trời vẫn lạnh.*
 - Přišlo jaro, přesto je pořád chladno.
  - *Bài báo này khó lắm mà chị ấy hiểu được.*

⁶ Bui Phung, *Tieng Viet cho nguoi nuoc ngoai*, NXB Dao Hoc và Giao Duc Chuyen Nghiep, Ha Noi, 1992, str. 201.

⁷ Nguyen Bich Thuan, *Contemporary Vietnamese*, Northern Illinois Universtity, 1997, str189.

- Tento článek je velmi těžký, ale ona mu (přesto) porozuměla.

Spojka *song / song le (ale, jenže)*

Spojka *song (song le)* má identický význam s *nhung*, ale je důraznější.

- Př. • *Tôi chờ nó, song le nó không đến.*
- Čekal jsem na něj, ale nepřišel.

Spojky *tuy... nhưng (sice...ale)*

- Př. • *Tuy mệt nhưng anh ấy cố gắng giúp đỡ mẹ.*
- Sice byl unavený, ale snažil se pomoci matce.
• *Tuy đói nhưng chị ấy không muốn ăn gì cả.*
- Sice měla hlad, ale nechtěla nic sníst.
• *Tuy không thành công nhưng anh ấy vui.*
- Sice nebyl úspěšný, ale je veselý.

III.4. Souvětí gradace (stupňovací)

Ve stupňovacím souvětí druhá věta většinou zesiluje obsah vyjádřený ve větě první. V češtině jsou nejčastěji užívanými spojkami tohoto typu souvětí spojky *ba, dokonce, ba i, ba ani*, ale i výrazy víceslovné jako *nejen...ale i, nejen...nýbrž i*, atd. Ve vietnamštině to jsou spojky *càng...càng* (čím...tím), *không những...mà còn* (nejen...ale navíc), *không chỉ...mà còn* (nejen...ale i). Hoang Trong Phien považuje spojky *càng...càng, vừa...vừa, không những (không chỉ)...mà còn* za spojky slučovací,⁸ zatímco Nguyen Phan Canh řadí spojku *càng...càng* mezi výrazy gradace.⁹

Spojka *càng...càng (čím...tím)*

- Př. • *Càng nhìn càng muốn.* - Čím déle se dívá, tím více chce.
• *Càng yêu càng say đắm.* - Čím více miluje, tím je unesenější.
• *Cô ấy càng nói càng chán.* - Čím víc mluví, tím je nudnější.

Spojka *không những...mà còn...(nữa) (nejen...ale navíc)*

Lze též použít spojku *không chỉ...mà còn*
chẳng những...mà lại còn

- Př. • *Cô ấy không những biết hát mà còn biết nhảy.*
- Ona umí nejen zpívat, ale navíc i tančit.

⁸ Hoang Trong Phien, *Ngu pháp tiếng Việt*, NXB Đại học và trung học chuyên nghiệp, Hà Nội, 1980, str. 232.

⁹ Nguyen Phan Canh, *Základy vietnamštiny*, Univerzita Karlova, Praha, 1983, str. 312.

- *Không những tôi thi đậu mà còn được học bổng.*¹⁰
- Nejenže jsem uspěl u zkoušky, ale navíc jsem získal stipendium.
- *Phố sá không những chật hẹp mà còn đông người.*¹¹
- Nejenže jsou ulice úzké, ale jsou i plné lidí.
- *Cô ấy chẳng những đẹp mà lại còn hiền nữa.*¹²
- Nejenže je krásná, ale je navíc hodná.

III.5. Souvětí vyjadřující příčinu a důsledek

Souřadné souvětí, které vyjadřuje příčinu (důvod) a důsledek, se v českém jazyce dělí na souvětí důsledkové a příčinné. Je-li v první větě vyjádřena příčina a v druhé její důsledek, jedná se o souvětí důsledkové. Pokud je příčina (důvod) vyjádřena až ve větě druhé, která je navíc připojena spojovacím výrazem, jedná se o souvětí příčinné důvodové.

Spojky v důsledkovém souvětí jsou *proto, tedy, tudíž, a proto, a tedy, a tak...* V souvětí příčinném (důvodovém) jsou nejčastěji užívanými spojovací výrazy *neboť, vždyť, tudíž*. Ve vietnamštině na počátku věty vyjadřující příčinu nějakého jevu stojí spojky jako: *vì(protože), tại vì (protože), bởi (protože), do (kvůli), nhờ, tại(protože, kvůli), là vì (protože), là (že), là do (protože, kvůli), vì rằng (protože, že)*. Druhá věta, která vyjadřuje výsledek, je indikována spojkami *nên (proto), cho nên (proto), hèn chi (proto), hèn nào (proto), thành ra (thành thử) (proto) a sở dĩ (proto; důvod proč)*. Ve většině případů se však v souvětích objevují víceslovné spojky, vytvořené kombinací výše zmíněných spojek.

Spojky jako *vì, sở dĩ (proto, důvod proč...je), thành thử* mají čínské kořeny na rozdíl od spojky *nên*, která je vietnamského původu, a *tudíž* je její užití v souvětí rozšířenější a sama o sobě může dostatečně výstižně vyjádřit vztah mezi příčinou a důsledkem. V části souvětí vyjadřující příčinu je užití spojky fakultativní, ale je třeba, aby spojka byla užitá ve větě vyjadřující důsledek.

Ve vietnamštině se na rozdíl od češtiny u tohoto typu souvětí nerozlišuje souvětí důsledkové či příčinné. Významnější hledisko kategorizace je, zda se nachází věta vyjadřující příčinu nebo důsledek na prvním či druhém místě. Hoang Trong Phien dělí tento typ souvětí na dvě skupiny:¹³

¹⁰ Nguyen Bich Thuan, Contemporary Vietnamese, Northern Illinois University, 1997, str. 35.

¹¹ Ibid.

¹² Nguyen Thien Nam, Tiếng Việt Nang Cao (Intermediate Vietnamese), NXB Giao Duc, Ha Noi, 1998, str. 46.

¹³ Hoang Trong Phien, Ngu pháp tiếng Việt, NXB Đại học và trung học chuyên nghiệp, Ha Noi, 1997, str. 219.

1) Souvětí, v němž se nachází věta vyjadřující příčinu na počátku souvětí a vysvětluje výsledek, který je vyjádřen v druhé větě.

Spojka *vì ... (cho) nên (protože, poněvadž, jelikož...)*

Spojka *vì... mà (...a proto...)*

Spojka *vì* musí stát na počátku souvětí, je-li ale provedena inverze, pak se vypouští užití spojky *nên*. Výraz s *mà* je důraznější a v češtině mu odpovídá spíše překlad „a proto“.

Př. • *Vì mùa đông đã đến nên em ấy buồn.*

- Protože přišla zima, je velmi smutný.

• *Vì mệt nên em không muốn đi chơi.*

- Protože jsem unavený, nechci jít ven.

• *Vì học lười nên không thi đậu.*

- Protože byl líný se učit, neuspěl u zkoušky.

2) Ve druhé kategorii stojí na počátku věty vyjadřující výsledek spojka, zatímco věta vyjadřující příčinu žádnou spojku nemá. Běžně užívané spojky indikující výsledek určité činnosti jsou *cho nên (proto)*, *nên (proto)*, *hèn chi (proto)*, *hèn nào (proto, z toho důvodu)*, *hèn gì (proto, z toho důvodu)*, *thành thử (proto)*, *thành ra (proto)*.

Spojka *nên (proto)*

Př. • *Nhà tôi bị cháy nên mất hết tất cả.*

- Můj dům shořel, proto jsem všechno ztratil.

• *Trời còn sớm nên tôi để anh ngủ.*

- Bylo pořád brzy, proto jsem tě nechal spát.

• *Trời mưa to nên họ không đi được.¹⁴*

- Velmi pršelo, proto nemohli jít.

Spojka *thành thử, thành ra (proto)*

Př. • *Tôi chưa có tiền thành thử tôi chưa mua vé máy bay.*

- Ještě nemám peníze, proto jsem si nekoupil letenku.

• *Cô ấy bị ốm nặng thành ra cô ấy không thể đi du lịch được.*

- Ona je vážně nemocná, proto nemůže cestovat.

Spojka *sở dĩ... là vì/ sở dĩ... là do (důvod proč...je)*

Pomocí tohoto páru spojek je výsledek vyjádřen v první větě souvětí, zatímco příčina stojí až v druhé části věty, přičemž jejich pozice je pevně

---

¹⁴ Bui Phung, Tieng Viet cho người nước ngoài, NXB Đại Học và Giáo Dục Chuyên Nghiệp, Hà Nội, 1992, str. 140.

stanovena a nelze poradit vět v souvětí měnit. Při použití této spojky tedy nejprve zdůvodňujeme výsledný stav nebo děj sdělený v základu výpovědi.

- Př. • *Sở dĩ anh ấy không đến được là vì anh ấy không có thời gian.*
- Důvod, proč nepřišel, je, že neměl čas.
- *Sở dĩ chị ấy không đi xem phim là vì chị ấy bận.*
- Příčinou toho, že nešla do kina, je to, že měla hodně práce.
  - *Sở dĩ em ấy giỏi thế là vì em ấy chăm học.*
- Příčinou toho, že je tak výborný, je to, že se pilně učí.
  - *Sở dĩ cô ấy không yêu anh ấy là vì anh ấy hay say rượu.*¹⁵
- Důvod, proč ho nemiluje, je, že je často opilý.

Poloha vět vyjadřujících příčinu a výsledek v souvětí nesleduje pouze logický řád činnosti, ale je také závislá na subjektivním záměru mluvčího, který, v závislosti na své snaze zdůraznit buď příčinu nebo výsledek, klade příslušnou větu na počátek souvětí

V hovorové vietnamštině se často používají různé kombinace spojek. Mezi nejčastěji užívané patří následující kombinace:¹⁶

<i>Tại vì</i>	}	<i>thành thử (là)</i> <i>thành ra (là)</i>
<i>Bởi vì</i>		
<i>Do</i>		
<i>Căn bản là (vì)</i>		

- Př. • *Tại vì xe đạp tôi bị hỏng thành thử là tôi đến muộn.*
- Protože se mi rozbilo kolo, (proto) jdu pozdě.
- *Do nhận được thư người yêu thành ra chị ấy rất vui.*
- Protože dostala dopis od milého, (proto) je veselá.
  - *Bởi vì không có xe máy thành ra tôi mới phải đi bộ.*
- Protože nemám motorku, (proto) musím chodit pěšky.
  - *Căn bản là lâu rồi không ở đây thành ra là tôi cũng quen đường.*
- Protože jsem tu dlouho nebyl, (proto) jsem zapomněl cestu.

IV. Souvětí podřadné

V souvětí podřadném alespoň jedna věta mluvnicky závisí na druhé a je v podstatě jejím větným členem, přičemž obsah vedlejší (závislé) věty doplňuje

¹⁵ Mai Ngoc Chu, Studying Vietnamese through English, NXB The gioi, Ha Noi, 1997, str. 430.

¹⁶ Nguyen Thien Nam, Tieng Viet Nang Cao (Intermediate Vietnamese), NXB Giao Duc, Ha Noi, 1998, str. 128.

základní myšlenku, která je vyjádřena ve větě, na níž je závislá. Souvětí podřadné se tedy skládá z věty hlavní a vět vedlejších, které jsou většinou uvedeny podřadícími spojkami nebo vztažnými zájmeny či příslovci. V českém jazyce se vedlejší věty rozlišují z hlediska toho, jaký člen věty řídicí zastupují či vyjadřují, na věty podmětne, předmětne, přívlastkové nebo příslovečné.

Ve vietnamské gramatice se ale na rozdíl od češtiny většinou systematicky nerozlišují vedlejší věty jako takové, přesto však lze souvětí uspořádat do určitých kategorií, které odpovídají české gramatice. Ve vietnamštině se nerozlišují vedlejší věty podmětne, předmětne, přívlastkové ani doplňkové, to ale neznamená, že by tyto věty ve vietnamštině neexistovaly.

IV.1. Věta přívlastková

V češtině věta přívlastková vyjadřuje nějaký přívlastek k některém podstatnému jménu, které je ve větě řídicí. Nejčastěji bývá uvozena vztažnými zájmeny (*kdo, který, jenž*), nebo vztažnými příslovci (*kde, kdy*). Ve vietnamské gramatice se věta vedlejší přívlastková nerozlišuje. Obdoba věty přívlastkové je vyjádřena v některých souvětích, přičemž nebývá uvozena vztažnými zájmeny nebo příslovci, nýbrž pomocí spojky *mà*, záleží ovšem i na kontextu, protože spojka *mà* může mít i jiný význam.

Př. • *Tôi đã tìm thấy quyển sách mà anh nói hôm nọ.*

- Našel jsem tu knihu, o které jsi onehdy mluvil.

• *Tôi đã gặp một bạn mà tôi quen biết ở Pa-ri.*

- Potkal jsem jednoho přítele, se kterým jsem se seznámil v Paříži.

• *Đó là người mà anh ấy đã giới thiệu.*

- To je člověk, kterého představil.

• *Tôi đã đọc cuốn tiểu thuyết mà anh ấy viết.¹⁷*

- Přečetl jsem román, který napsal.

IV.2. Věta příslovečná

Věty příslovečné vyjadřují příslovečné určení rozvíjející přísudek věty řídicí. Podle okolností a vztahů se rozlišují na místní, časová, způsobová nebo příčinná, účelová, podmínková, přípustková.

IV.2.1. Vedlejší věta časová a podmínková

---

¹⁷ Nguyen Thien Nam, *Tieng Viet Nang Cao (Intermediate Vietnamese)*, NXB Giao Duc, Ha Noi, 1998, str. 156.

Vedlejší věta časová vyjadřuje časové určení nebo omezení vztahující se k obsahu hlavní věty. V češtině jsou nejčastějšími spojkami uvádějícími časovou větu spojky *když, až, jakmile, než, sotva, sotvaže, zatímco, kdykoliv, kdy, pokud, dokud*, atd. Charakter času vyjádřeného v souvětí může být různý: čas konkrétní, opakování v čase, časové omezení... Ve vietnamštině jsou nejčastěji užívanými spojkami *lúc...thì, khi...thì*, atd.

Spojka *khi / khi...thì... (když)*

Khi (když) je podstatné jméno vyjadřující čas. Jako spojka může vystupovat v koordinačních i subordinačních souvětích. *Khi* může být nahrazeno i slovem *lúc*, ale *lúc* má konkrétnější význam.

Př. • *Bố chị ấy mất khi chị ấy mới lên 10.*

- Její otec zemřel, když jí bylo teprve deset let.

• *Khi chị ấy lên 10 thì bố chị ấy mất.*

- Když jí bylo deset, umřel jí otec.

• *Anh ấy gọi điện thoại cho tôi khi tôi còn đang ngủ.*

- Zavolal mi, když jsem ještě spal.

• *Khi tôi còn ở Mỹ tôi chưa biết gì về Việt Nam cả.*

- Když jsem byl ještě v Americe, nevěděl jsem nic o Vietnamu.

Spojka *vừa... thì (právě...když)*

Slovo *vừa* v první části výpovědi naznačuje, že první děj začíná nebo končí, a slovo *thì* naznačuje, že v tomto momentu začal jiný děj.

Př. • *Chúng tôi vừa ăn thì anh ấy đến.¹⁸*

- Právě jsme začali jíst, když přišel.

• *Tôi vừa ra đi thì anh ấy đến thăm nhà tôi.*

- Právě jsem odešel, když mě přišel navštívit.

• *Chị ấy vừa về nhà thì trời mưa to.*

- Právě se vrátila domů, když začalo pršet.

Spojka *bao giờ...cũng (kdykoliv)*

Př. • *Bao giờ tôi đến chị ấy cũng không có ở nhà.¹⁹*

- Kdykoliv jsem přišel, nebyla doma.

Spojka *lúc nào ...cũng (kdykoliv, vždy...)*

Př. • *Lúc nào có thời gian tôi cũng đi xem phim.²⁰*

¹⁸ Nguyen Phan Canh, *Základy vietnamštiny*, Univerzita Karlova, Praha, 1983, str. 307.

¹⁹ Nguyen Thi Binh Slavická, *Tap doc tieng Viet I*, Univerzita Karlova, Karolinum, Praha, 1997, str.10.

²⁰ Nguyen Thi Binh Slavická, *Tap doc tieng Viet I*, Univerzita Karlova, Karolinum, Praha, 1997, str. 19.

- Kdykoliv mám čas, jdu do kina.

Spojka ***trong khi...thì/trong lúc...thì (zatímco/ ve chvíli, kdy...)***

Př. • ***Trong khi cần nắng thì trời mưa.***²¹

- Ve chvíli kdy je třeba slunce, prší.

• ***Trong lúc khi anh ấy rửa bát thì tôi đọc báo.***²²

- Zatímco myje nádobí, já čtu noviny.

• ***Trong khi tôi ngủ thì mẹ về đến nhà.***

- Zatímco jsem spal, maminka se vrátila domů.

Do jedné skupiny s větami časovými se ve vietnamštině řadí i souvětí s vedlejší větou vyjadřující podmínku. Věta vedlejší tedy vyjadřuje podmínku, při které může nastat děj vyjádřený v hlavní větě. V českém jazyce bývá věta vedlejší připojena k řídicí větě pomocí spojek *jestliže, kdyby, jestli, když* a příklonky *-li*. Ve vietnamštině je tento typ souvětí indikován spojkami jako: *mà...thì, nếu...thì, giá (mà)...thì, giả sử...thì, giá phỏng...thì, nhược bằng...thì, giá...tất..., hễ...thì (là,), động...là*. Vyjadřuje-li část souvětí negativní předpoklad či podmínku, užívá se spojek: *nhỡ...thì, ngỡ...thì*... Velmi často se však spojka v první větě neobjevuje, používá se pouze spojek *thì* a *là* v části souvětí vyjadřující výsledek podmínky.

Ve vietnamštině se souvětí vyjadřující podmínku a výsledek z ní vyplývající dělí na několik malých skupin podle charakteru podmínky. Hoang Trong Phien rozlišuje tři podskupiny podle charakteru podmínky:²³

Podmínka je považována za samozřejmou a nutnou. Pokud by podmínka nebyla splněna či by nenastala, pak by se v žádném případě nemohl uskutečnit výsledek, činnost či děj z podmínky vyplývající.

Spojka ***nếu ... thì ... (když...pak)***

Podmínka, která je vyjádřena větou stojící za spojkou *nếu*, se může a nemusí uskutečnit. Dvojice spojek *nếu...thì* má stejně jako *hễ... thì* význam časový i podmínkový.

Př. • ***Nếu em không học tốt thì bố mẹ thất vọng lắm..***

- Když se nebudu dobře učit, pak budou rodiče zklamání.

• ***Nếu trời nắng thì tôi sẽ đi dạo chơi.***

²¹ Nguyen Thi Binh Slavická, *Tap doc tieng Viet I*, Univerzita Karlova, Karolinum, Praha, 1997, str. 55.

²² Ibid.

²³ Hoang Trong Phien, *Ngu phap tieng Viet*, NXB Dai hoc và trung hoc chuyen nghiep, Ha Noi, 1997, str. 222-223.

- Když bude svítit sluníčko, pak se půjdu projít.
- *Nếu anh ấy không đến thì cô ấy sẽ buồn lắm.*
- Když on nepřijde, pak bude velmi smutná.

Spojka *nếu...mà...thì.../ nếu mà...thì (kdyby...pak...)*

- Př. • *Nếu anh mà đến lúc 10 giờ thì chắc chắn gặp chị ấy.*²⁴
- Kdybyste byl přišel v 10 hodin, určitě byste se s ní potkal.
- *Nếu chị đọc sách này mà không hiểu thì tôi sẽ giải thích.*²⁵
- Kdybyste tuto knihu četla a nerozuměla jí, tak vám to vysvětlím.
  - *Nếu trời mà mưa thì tôi sẽ ở nhà.*²⁶
- Kdyby pršelo, zůstanu doma.

Spojka *hễ...thì.../ hễ...là... (jestliže/ když/ jakmile/kdykoliv...tedy, pak)*

Tyto dvě dvojice časových a podmíněčných spojek mají identický význam, pouze výraz *là* je důraznější. Obě spojky vyjadřují vztah mezi předpokladem a jeho výsledkem.

- Př. • *Hễ ăn nhiều thì tôi sẽ béo lên.*
- Jestliže budu moc jíst, (pak) ztloustnu.
- *Hễ uống rượu thì tôi bị đau đầu.*
- Jakmile piji alkohol, bolí mě hlava.
  - *Hễ không thành công là anh ấy sẽ thất vọng.*
- Jestliže nebude úspěšný, (pak) bude zklamaný.
  - *Hễ anh ấy là cô ấy khóc.*²⁷
- Kdykoliv přijde, ona pláče.

V druhém případě je podmínka spíše určitým předpokladem. V tomto souvětí hlavní věta vyjadřuje fakta nebo situaci, zatímco věta vedlejší určitý předpoklad. Do této kategorie patří spojky: *có ...thì...mới, miễn là...thì..., giá...mới..., mà...thì..., trừ phi... mới.*

Spojka *giá ...thì (jestli, kdyby...)*

Spojka *giá...thì* poukazuje na podmínku, která se ještě nestala a s největší pravděpodobností se ani neuskuteční. *Giá... thì* má totožný význam jako spojka *nếu...thì*, navíc může být nahrazena spojkou *...mà ...thì*.

²⁴ Nguyen Thi Binh Slavická, *Tap doc tieng Viet I*, Univerzita Karlova, Karolinum, Praha, 1997, str. 51.

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

²⁷ Mai Ngoc Chu, *Studying Vietnamese through English*, NXB The gioi, Ha Noi, 1997, str. 429.

Př. • *Ra đi ngay thì còn kịp.*

- Kdybychom šli okamžitě, stihli bychom to.

• *Ngày mai giá anh đến được thì tốt quá.*

- Bylo by dobré, kdybys zítra mohl přijít.

• *Giá anh không nói thì chị ấy cũng không biết.*

- Kdybys jí to neřekl, nevěděla by to.

Spojka *...mà...thì...(jestliže/kdyby)*

Př. • *Trời mà nắng thì tôi sẽ đi dạo chơi.*

- Kdyby svítlo sluníčko, šel bych na procházku.

• *Anh mà đến thì bố em sẽ tức giận.*

- Kdybys přišel, můj otec by se zlobil.

• *Chị ấy mà biết được thì chị ấy không đến đây.*

- Kdyby to věděla, tak sem nepřijde.

Spojka *có ... mới/ có...thì mới...(pokud... pak)*

Pomocí této spojky se indikuje, že určitý jev by nenastal, kdyby nebylo jiného předcházejícího děje. *Có* v první větě může být vypuštěno, ale přítomnost spojky *mới* v druhé větě je povinná. Na rozdíl od jiných spojek nemusí stát členy této dvojice spojek na počátku věty.

Př. • *Có làm thì mới có ăn.²⁸*

- Pokud budeme pracovat, bude co jíst.

• *Có đủ tiền thì mới lập gia đình.*

- Pokud bude dost peněz, založí rodinu.

• *Chúng ta có học nhiều thì mới biết nhiều.*

- Pokud se budeme hodně učit, budeme hodně vědět.

Spojka *miễn là...thì.../ miễn rằng (pokud, dokud)*

Př. • *Họ không cần nhiều miễn là đủ ăn.²⁹*

- Nepotřebují toho mnoho, pokud mají co jíst.

• *Tôi ở khách sạn nào cũng được miễn là có đủ tiện nghi.³⁰*

- Budu v jakémkoli hotelu, pokud bude mít dostatečné vybavení.

• *Chị ấy sẽ cũng đi miễn rằng chúng ta về đúng giờ.*

- Ona také půjde, pokud se vrátíme včas.

Třetí kategorie podmínkových souvětí vyjadřuje absolutní význam podmínky. Tato kategorie souvětí je vyjádřena spojkami *bất kỳ (jakýkoliv)*, *bất*

²⁸ Nguyen Thi Binh Slavická, Tap doc tieng Viet I, Univerzita Karlova, Karolinum, Praha, 1997, str. 12.

²⁹ Nguyen Bich Thuan, Contemporary Vietnamese, Northern Illinois Univesity, 1997, str. 38.

³⁰ Ibid.

cứ (jakýkoliv), *vô luận* (bez ohledu na) a elementy identity *cũng* a *đều*. Pro tuto skupinu spojek je charakteristické to, že druhou část v páru tvoří jim odpovídající adverbia, jako *cũng* (*také*), *cũng vẫn* (*také stále*).

IV.2.2. Vedlejší věta způsobová

V podřadném souvětí věta vedlejší způsobová vyjadřuje příslovečné určení způsobu, míry nebo prostředku. Pokud vedlejší věta způsobová vyjadřuje okolnosti pomocí přirovnání, hovoříme o větách přirovnávacích. Ty jsou v češtině nejčastěji vyjádřeny spojkami *jako*, *jak*, *čím...tím*.

Př. • *Nó sợ mà chạy trốn.*³¹ - Báł se tak, že utekl.

V některých větách způsobových jsou jednotlivé okolnosti vyjádřeny přirovnáním, a proto jsou někdy nazývány přirovnávací a bývají připojeny spojkami *tak*, *že* (*tak*), *aby*...I ve vietnamštině se v subordinacním souvětí rozlišuje souvětí srovnávací, kde spojky mezi dvěma klauzemi vyjadřují vztahy vzájemné podoby, identity či naopak odlišnosti. Ve vedlejší větě bývá vždy popsán výsledek srovnání. Nejčastěji jsou věty v tomto souvětí spojeny výrazy *như* (jako), *tựa như* (vypadat jako, podobat se), *tựa hồ như* (vypadá to, že; jako by), *giống như* (podobat se), *y như* (přesně jako) a ve funkci predikátu nejčastěji vystupuje adjektivum.

Př. • *Thuyền không lái như gái không chồng.*
- Loď bez kormidla je jako dívka bez muže.

Výraz...*bao nhiêu...bấy nhiêu...(kolik...tolik)*

Tvar vyjadřující srovnání může být vyjádřen pomocí symetrických struktur:³²

- Př. • *Chúng tôi kiếm được bao nhiêu tiền thì chúng tôi tiêu bấy nhiêu.*
- Kolik peněz vyděláme, tolik jich utratíme.
- *Tôi học được bao nhiêu tôi quên bấy nhiêu.*
- Kolik se toho naučím, tolik zapomenu.
  - *Có bao nhiêu con thì thêm lo bấy nhiêu.*
- Kolik je dětí, tolik je starostí navíc.

Tato spojka se pojí i se substantivy.

Př. • *Bao nhiêu người bấy nhiêu ý kiến.* – Kolik lidí, tolik názorů.

³¹ Thompson L.C., A Vietnamese Grammar, University of Washington Press, Seattle and London, 1967, str. 280.

³² Příklady z Nguyen Bich Thuan, Contemporary Vietnamese, Northern Illinois University, 1997, str. 171.

• *Bao nhiêu con thì bấy nhiêu lo.*

– Kolik dětí, tolik starostí.

IV.2.3. Vedlejší věta příčinná

Tato věta vyjadřuje příčinu obsahu věty řídicí. V češtině bývá připojena k větě spojkami *protože, že, poněvadž, jelikož*.

Spojka *bởi vì (protože)*

Př. • *Em không muốn làm gì bởi vì em mệt.*

- Nechci nic dělat, protože jsem unavený.

• *Chị ấy đã hài lòng bởi vì chị ấy đã thắng.*

- Byla spokojená, protože vyhrála.

• *Em ấy không muốn ăn bởi vì em ấy buồn.*

- Nechtěla jíst, protože byla smutná.

IV.2.4. Vedlejší věta účelová

Vedlejší věta účelová vyjadřuje účel vzhledem k větě řídicí. Tato vedlejší věta je připojena k hlavní větě spojkou *aby*. Tento typ souvětí vyjadřuje vztahy mezi dvěma jevy. V jedné větě je vyjádřen účel a v druhé je popsán fakt, jev, který se vztahuje k účelu. Na rozdíl od věty příčinné je ve větě účelové vyjádřen i záměr. Ve vietnamštině je vedlejší věta účelová vyjádřena pomocí spojek *để* (*aby*), *để cho* (*aby*), *nhằm để* (*aby*), *cốt để* (*aby*, pokud).

Př. • *Tôi nói to cốt để các em nghe rõ.*

- Mluvím nahlas, abyste mě dobře slyšeli.

• *Chị ấy muốn sang Việt Nam để học tiếng Việt.*

- Chce jet do Vietnamu, aby se naučila vietnamštinu.

• *Tôi phải học nhiều để có tiến bộ.*

- Musím se hodně učit, abych dělal pokroky.

Spojka *mà (aby)*

Spojka *mà* může v určitém kontextu mít význam „aby“ a používá se ke spojení hlavní věty a věty vedlejší vyjadřující účel v subordinačním souvětí. V tomto případě může být spojka *mà* nahrazena slovem *để* (*aby*), nebo mohou být použity zároveň.

Př. • *Rạp này đang có phim này. Anh đi mà xem.*³³

- V tomhle kině dávají tento film. Jdi tam, abys ho viděl.

³³ Bui Phung, *Tieng Viet cho nguai nuoc ngoai*, NXB Dai Hoc va Giao Duc Chuyen Nghiep, Ha Noi, 1992, str. 157.

- *Anh ấy lấy xe của tôi mà đi cho nhanh.*³⁴
- Vzal si moje kolo, aby byl rychlejší.
- *Nói cho mẹ mà biết.*
- Řekni to matce, aby to věděla.

IV.2.5. Vedlejší věta přípustková

Vedlejší věta přípustková vyjadřuje přípustku neboli okolnost, která je v rozporu s větou hlavní. V češtině bývá vedlejší věta připojena k větě řídicími spojkami *ačkoli, třebaže, přestože, i kdyby, když*. Ve vietnamštině se jedná o následující spojky: *dù, dẫu, mặc dù, dù...nhưng, dẫu...nhưng (přesto, přestože)*...

Spojky *dù/ dẫu/ dẫu/ mặc dù (přesto, přestože, ačkoliv)*

- Př. • *Dù em ấy muốn đi, nhưng mẹ không cho phép.*
- Přestože moc chtěl jít, matka mu to nedovolila.

Spojky *dù cho/ cho dù (i kdyby)*

- Př. • *Tôi không đến đây dù anh ấy có giận.*³⁵
- Nepřijdu tam, i kdyby se zlobil.
- *Họ sẽ đi bộ cho dù có bị đau chân.*³⁶
- Půjdou pěšky, i kdyby je bolely nohy.
  - *Cho dù trời đẹp mấy chị ấy cũng không đi chơi.*³⁷
- I kdyby bylo jakkoli pěkně, ona nepůjde na procházku.

Spojky *du...nhưng/ dau...nhưng...(přesto)*

- Př. • *Dẫu tiếng Việt rất khó nhưng chúng em vẫn cố gắng học giỏi.*
- Přestože je vietnamština velmi těžká, budeme se snažit učit výborně.
- *Dù trời mưa to nhưng tôi vẫn đi học.*
- Přestože prší, půjdu do školy.
  - *Dù nó có nhiều tiền nhưng nó không hạnh phúc.*³⁸
- Přestože má mnoho peněz, není šťastný.

Spojky *dù...cứ/ ...dù...cứ... (ačkoliv, přestože, třebaže, i když...)*

³⁴ Ibid.

³⁵ Nguyen Thi Binh Slavická, *Tap doc tieng Viet I*, Univerzita Karlova, Karolinum, Praha, 1997, str. 63.

³⁶ Ibid.

³⁷ Ibid.

³⁸ Nguyen Thien Nam, *Tieng Viet Nang Cao (Intermediate Vietnamese)*, NXB Giao Duc, Ha Noi, 1998, str. 129.

- Př. • *Hôm qua, dù trời đẹp, anh ấy cứ ở nhà.*
 - Ačkoliv bylo hezky, zůstal včera doma.
- *Dù đã nhiều lần, nhưng tôi cứ quên đường.*³⁹
 - Přestože jsem tudy šel mnohokrát, pořád zapomínám cestu.
  - *Dù đã rất no, tôi cứ muốn ăn nữa.*⁴⁰
 - I když už jsem najedený, chci ještě jíst.

Spojka *dù...cũng... (ač, ačkoli, i když, přesto)*
dù ...vẫn.../ dù...cũng vẫn...

- Př. • *Dù không muốn tôi cũng phải đi.*
 - I když nechci, taky musím jít.
- *Dù cô ấy không yêu tôi, tôi vẫn yêu cô ấy.*⁴¹
 - Přestože mě nemiluje, stále ji miluji.
  - *Dù anh ấy không đến, chúng tôi vẫn đi.*⁴²
 - Přestože nepřišel, půjdeme.

Spojka *tuy mới chỉ...nhưng đã (ačkoli /teprve/...už)*⁴³

- Př. • *Tuy mới chỉ là tháng chín nhưng trời đã rất lạnh.*
 - Ačkoliv je teprve zří, je už velká zima.
- *Tuy mới chỉ đọc sách một lúc nhưng nó đã đau mắt..*
 - Ačkoliv čte knihu teprve chvíli, už ho bolí oči.
  - *Tuy mới chỉ là sinh viên năm thứ nhất nhưng chị ấy đã biết rất nhiều.*
 - Ačkoliv je studentkou 1. ročníku, zná už hodně.

³⁹ Nguyen Thi Binh Slavická, Tap doc tieng Viet I, Univerzita Karlova, Karolinum, Praha, 1997, str. 24.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Mai Ngoc Chu, Studying Vietnamese through English, NXB The gioi, Ha Noi, 1997, str. 396.

⁴² Ibid.

⁴³ Nguyen Thi Binh Slavická, Tap doc tieng Viet I, Univerzita Karlova, Karolinum, Praha, 1997, str. 102,

V. Závěr

V moderním vietnamském jazyce lze souvětí vytvořit mnoha způsoby, např. intonací, příslovci či spojkami. Typifikace souvětí je u jednotlivých vietnamských autorů různá, přičemž tato nejednoznačnost vyplývá z charakteru jazyka. Ve vietnamštině se však stejně jako u ostatních jazyků rozlišují souvětí koordinační (souřadná) a subordinační (podřadná). Tato kategorizace je založena především na typu a významu spojovacích výrazů, které jsou v souvětí použity. Pokud se v souvětí nevyskytuje spojovací výraz (ať jednoslovný či víceslovný), pak je obsahový význam souvětí nejasný a souvětí může být chápáno mnoha způsoby. V tomto případě je pořadí jednotlivých vět dané a nelze ho měnit. Na základě tohoto jazykového jevu lze konstatovat, že spojovací výrazy ve vietnamštině určují strukturu, obsahový význam i typ souvětí. Ve vietnamské gramatice se na rozdíl od českého jazyka systematicky nerozlišují věty hlavní a vedlejší, což však neznamená, že by je nebylo možno ve vietnamském jazyce stanovit nebo rozlišit. Jednotlivé kategorie vietnamského souvětí uvedené v této práci byly stanoveny na základě českého jazyka (především dle Havránek B., Jedlička A., Stručná mluvnice česká, str. 221.).

Použitá literatura:

- Čermák F., Jazyk a jazykověda, Pražská imaginace, Praha, 1997, str.460.
- Havránek B., Jedlička A., Stručná mluvnice česká, SPN, Praha, 1966, str. 221.
- Hoang Trong Phien, Ngu pháp tiếng Viet, NXB Dai hoc và trung hoc chuyen
nghiep, Ha Noi, 1980, str. 306.
- Huu Quynh, Ngu phap tiếng Viet, NXB Tu dien Bach Khoa, Ha Noi, 2001,
str. 395.
- Kolektiv autorů, Tu dien tiếng Viet, NXB Da Nang, Da Nang – Ha Noi,
2000, str. 1078.
- Mai Ngoc Chu, Studying Vietnamese Through English, NXB The gioi, Ha Noi,
1998, str. 547.
- Nguyen Bich Thuan, Contemporary Vietnamese, Northern Illinois University,
1997, str. 344.
- Nguyen Kim Than, Nghien cuu ngu phap tiếng Viet, NXB Giao Duc, Ha Noi,
1997, str. 637.
- Nguyen Phan Canh, Základy vietnamštiny, Univerzita Karlova, Praha, 1983,
str. 409.
- Nguyen Thi Binh Slavická, Tap doc tiếng Viet I, Univerzita Karlova,
Karolinum, Praha, 1997, str. 141.
- Nguyen Thien Nam, Tiếng Viet nang cao (Intermediate Vietnamese), NXB
Giao Duc, Ha Noi, 1998, str. 346.
- Thompson L.C., A Vietnamese Grammar, University of Washington Press,
Seattle and London, 1967, str. 386.